

משרד העבודה, הרווחה
והשירותים החברתיים

מדינת ישראל משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לשכת השר

כ"ו אייר תשע"ז
22 מאי 2017
2017-0041-600

לכבוד
ח"כ סתיו שפיר
יו"ר הוועדה המיוחדת ליישום הנגשת המידע הממשלתי ועקרונות שקיפותו לציבור
כנסת ישראל

שלום רב,

הנדון: שקיפות בתוכניות הממשלה לטיפול בעוני: נתונים אודות ההשקעה, המדדים והתוכניות לציון היום המיוחד למאבק בעוני מענה לפניית הוועדה מיום 28 במרץ 2017

להלן התייחסות משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לפניית הוועדה:

1. משרד העבודה והרווחה לא הציב יעד לצמצום תוחלת העוני, אלא הגדיר כיעד מרכזי פיתוח וקידום פעולות ותכניות ממוקדות לשיפור מצבם של יחידים ומשפחות בעוני והדרה. המשרד מפעיל מזה יותר משנתיים את תכנית "נושמים לרווחה במרכז עוצמה" ותכניות התעסוקה מגוונות. שני התחומים הללו נמדדים באמצעות מערכות ממוחשבות ו/או מחקר מלווה.
2. המלצות ועדת אלאוף שמונתה על ידי שר הרווחה דאז, ח"כ מאיר כהן, ובתוכן ההמלצה להקמת מטה מרכזי ממשלתי למעקב ותכלול הטיפול הממשלתי בעוני, נאמדות בכ- 7.4 מיליארד ₪ לשנה. יצוין כי לטובת יישום ההמלצות בתחום הרווחה והתעסוקה בלבד, נדרש תקציב ייעודי על סך של 5.3 מיליארד ₪, סכום העולה על מחצית תקציב המשרד. עוד יצוין כי המלצות הוועדה לא גובו בתקציב תוספתי ייעודי, ועל כן לא ניתן לקדם וליישמן במלואן. כן, גם קידומה של החלטת ממשלה בנושא לא יתאפשר כל עוד לא ימצא תקציב ייעודי בסכומים האמורים.
- עם זאת, המשרד עושה כל שניתן על מנת לעבות ולהרחיב שירותים ייעודיים על מנת לשפר את מצבם של אוכלוסיות החיות תחת עוני והדרה, בין היתר, שירותים בעלי זיקה ישירה להמלצות הוועדה.
3. במיפוי יסודי שביצע המשרד בשנת 2016, סך התקציב המושקע לטיפול באוכלוסייה בעוני והדרה ובזיקה להמלצות וועדת אלאוף, במשרד הסתכם בכ- 300 מיליון ₪.

משרד העבודה, הרווחה
והשירותים החברתיים

מדינת ישראל

משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לשכת השר

4. "פעילות לעידוד תעסוקת הורים יחידים":

תכניות לעידוד תעסוקת הורים יחידים פועלות במטרה לטפל בחסמים המקשים על אוכלוסייה זו להשתלב, להתמיד ולמצות את הפוטנציאל התעסוקתי. התכניות מציעות סיוע ממוקד, שמטרתו בטווח הקצר הגדלת שיעור התעסוקה וההתמדה בעבודה בקרב הורים יחידים ומקבלי קצבאות, ובטווח הארוך הגדלת כושר ההשתכרות, הרחבת הכישורים התעסוקתיים ומימושם בעבודה.

- על-מנת להגדיל את כמות הפונים למימוש הזכאות לתכנית של שעות גמיש – המיועדת להורים עצמאים ("יחד הוריות" / "הורים יחידים") מגבירי עבודה – ולהגיע למיצוי מקסימלי, התקיימו שתי פניות ממוקדות לקהל המטרה באמצעות דיוור ישיר, לשם יידוע על הכלי ועל הקריטריונים לזכאות. קהל המטרה לדיוור זה היו מי שקיבלו הבטחת הכנסה או מזונות בשנה שקדמה לפנייה, על בסיס נתוני המוסד לביטוח לאומי.

- בנוסף, פורסמה התכנית באמצעות גורמים רבים מהמגזר הציבורי והחברתי הכוללים מנהלי תחומים, מחלקות ותכניות רלוונטיות במשרד הרווחה, ביטוח לאומי, שירות התעסוקה, מרכזי מיצוי זכויות ברשויות המקומיות, עמותות ועוד – כל זאת במטרה ליידע אוכלוסייה רחבה ככל הניתן מתוך קהל היעד על אודות התכנית.

- המשרד מנהל מעקב מסודר אחר הפניות להשתתפות בתכנית של שעות גמיש, המענה וניצול התקציב בפועל. ניהול הפניות לתכנית מתבצע ע"י חברה חיצונית, שזכתה בשנת 2012 במכרז לניהול ופיקוח על שירות זה. החברה מעבירה למשרד באופן שוטף דיווחים ומידע מלא הן על כל הזכאויות שאושרו לרבות הזכאויות הישנות שאושרו לאורך השנים והן על כל הפניות, לרבות אלו שלא אושרה זכאותן בשל אי עמידה בתנאי הסף וכד'. באמצעות מידע זה, מתנהל במשרד מעקב מסודר אחרי כלל הפניות, הסטטוס והמענה לו זכו. כמו כן, כל הבקשות שנמצאו תקינות על ידי החברה המפעילה מועברות לאישור המשרד ונבדקות על-ידי נציגיו לשם אישורן הסופי.

- באמצעות מערכת המרכב"ה – מערכת התשלומים הממשלתית, כמו גם באמצעות נתונים המתקבלים מהחברה באופן שוטף ובהתאם לבקשות המשרד, עוקב המשרד גם אחר הניצול בפועל – לרבות מספר ההורים המקבלים סיוע, מספר הילדים עבורם ניתן הסיוע וסך התקציב המנוצל.

- כל המידע והטפסים הרלוונטיים זמינים באתר האינטרנט של המשרד, ובנוסף ישנם מס' טלפון, כתובת מייל ומס' פקס ייעודיים לתכנית. מידע על התכנית ופרטיה זמינים גם במגוון אתרי אינטרנט הקשורים ומציגים זכויות לאוכלוסיית ההורים העצמאיים.

משרד העבודה, הרווחה
והשירותים החברתיים

מדינת ישראל

משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לשכת השר

- המוקד הטלפוני מופעל על-ידי נציגה דוברת עברית ורוסית, המכירה את התכנית על פרטיה, מסייעת ומספקת מידע בשפות אלו על התהליך, מילוי הטפסים וכד'. כמו כן, נוהל התכנית המפרט את תנאי הזכאות, פרטי הסיוע וכדומה, תורגם וזמין גם בשפה הערבית. מכתב הפנייה הממוקד האחרון שנשלח בדיוור ישיר לקהל המטרה על-מנת ליידע על התכנית ועל תנאי הזכאות כפי שפורט מעלה, תורגם גם הוא לערבית ונשלח בשפה מותאמת לקהל היעד הרלוונטי. התכנית הוצגה בעבר גם בשפה האמהרית בתחנת רדיו אמהרית.
- נוכח תנאי הזכאות המוגדרים בתכנית "סל שעות גמיש", אוכלוסיית היעד של התכנית מצומצמת למדי. עם זאת, המשרד נוקט בצעדים שונים הן על מנת להרחיב את אוכלוסיית הזכאים והן על מנת להגדיל את כמות הפונים למימוש הזכאות. על מנת להגדיל את קהל היעד של התכנית בוצע תהליך הערכה ובחינה של נקודות החולשה ושל צרכים עיקריים אל מול גורמים מקצועיים במשרד הרווחה ובמוסד לביטוח לאומי. כתוצאה, הוגמשו הקריטריונים לזכאות ומספר שעות העבודה המינימאלי הנדרש הוקטן מ-30 ל-25.
- כפי שפורט לעיל, המשרד נוקט בפעולות שונות גם לשם יידוע קהל היעד על אודות התכנית, ובכך להביא להגדלת כמות הפונים למימוש הזכאות מקרב אוכלוסיית הזכאים. זאת, בין היתר באמצעות דיוור ישיר ממוקד לקהל המטרה, פרסום התכנית במגוון אמצעים ובאמצעות גורמים רבים ממגזרים שונים – מרכזי מיצוי זכויות ברשויות המקומיות, ביטוח לאומי, עמותות ועוד.
- בכל הנוגע לסיוע במימון מסגרות לילדים – הורים יחידים זכאים לחישוב מיטיב במבחן ההכנסה לנפש, הקובע את דרגת הזכאות ואת שיעור הסבסוד של שכר לימוד במעונות יום או במשפחתונים הפועלים ע"י האגף למעונות יום ומשפחתונים. בנוסף, הורים יחידים זכאים לתעדוף בקבלה למעון. נהלים אלו משקפים את היחס המועדף לו זוכה קבוצת אוכלוסייה זו ומסייעים להורים רבים יותר לשלוח את ילדיהם למעונות היום והמשפחתונים הפועלים ע"י האגף.
- יש לציין שכל מי שנמצא זכאי למימון סל שעות גמיש ו/או סיוע במימון מסגרות לילדים על-פי הקריטריונים המוגדרים, יכול לקבלם בפועל בהתאם לסכומים הקבועים בנוהל כלומר, אין עניין של אחוז ניצול תקציב.
- כאמור, לשם מיפוי החסמים המונעים את מיצוי הזכויות והסרתם, התקיים תהליך להערכה ובחינת נקודות החולשה וצרכים עיקריים אל מול גורמים מקצועיים במשרד הרווחה ובמוסד לביטוח לאומי. בעקבות תהליך זה, בן היתר הוגמשו הקריטריונים לזכאות ומספר שעות העבודה המינימאלי הנדרש בשבוע הוקטן מ-30 ל-25. בנוסף, בוחן המשרד דרכים לגישור על הקושי

משרד העבודה, הרווחה
והשירותים החברתיים

מדינת ישראל

משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים לשכת השר

הנובע מהצורך במימון הביניים של המסגרות על-ידי ההורים, וממשיך לבחון עדכונים נוספים, שמטרתם להקל על מימוש הזכאות.

- בעקבות תהליך הערכה ובחינה של התכנית, הוגמשו הקריטריונים לזכאות להשתתפות בתכנית ומספר שעות העבודה המינימאלי הנדרש הופחת מ-30 ל-25 כאמור מעלה. כמו כן, הסיוע הורחב באמצעות הארכת תקופת הזכאות לתמיכה משנה לשנה וחצי. פעולות המשרד הנעשות לשם מיפוי החסמים והסרתם כגון בחינת פתרונות גישור למימון הביניים ע"י ההורים, נועדו להביא גם להעלאת שיעור הזכאים הנממשים את זכאותם להיכלל בתכנית.
- המשרד הקדים לפרסם את מבחני התמיכה – הקריטריונים לזכאות בסבסוד ופרסם את הקריטריונים לשנת הלימודים תשע"ח כבר במהלך חודש אפריל. במקביל, פועל המשרד על מנת לפתוח בהקדם גם את המערכת הממוחשבת להגשת בקשות, וזו צפויה להיפתח לשימוש בקרוב. כך, יוכלו ההורים להקדים לבצע את הפעולות הדרושות לקבלת זכאות, והודות לכך יקדם המועד להתחלת הסבסוד ככל שההורה עומד בתנאי הזכאות.

בברכה,

חייכ חיים כץ

שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים